

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 120 "		
Pe un pătrar de an . . . . . 60 "		
Un număr . . . . . 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei.		

Ortodoxism și viață.

Privit din cel mai superior punct de vedere, ortodoxismul nostru înseamnă cea mai puternică afirmare a vieții, este spiritul întrupat, în locul spiritului abstract, este cea mai intimă comunitate cu lumea, pe baza desăvârșitei comunități cu Dumnezeu, el este singurul care a dus mai departe neschimbată experiența creștinismului primar.

Numai ortodoxismul împreună real cele două mari contraste și orânduirii ale vieții sociale, pe care le așează într'un raport lămurit nu prin speculație, ci printr'o faptă a voinței supreme, în care firea se supune întru toate spiritului. Toate concepțiile noastre de viață capitulează în fața concepției scoase din doctrina ortodoxă, pentru că e singura care se deosebește categoric de celelalte doctrine spirituale și anume, prin aceea că ortodoxismul nu propovăduiește fuga de lume, ci pătrunderea ei. Chiar și cea mai durabilă „contemplatio” creștină însemnează în doctrina ortodoxă, numai o adunare a energiilor și a cunoștințelor pentru a-i asigura puteri de a pătrunde lumea cosmică, de a-i da omului țeluri clare și o voință puternică. Apuseanul bunăoară fuge de ceace e pământesc și omenesc pentru a se putea da cu totul lui Hristos, stoicul își impune apatie aspră pentru a nu fi răpit de preocupări spirituale, Budha predică înțelepciune lumească la umbra floarei de lotus, pe când dimpotrivă doctrina lui Hristos interpretată de biserica ortodoxă e tocmai aceea care caută pasiunea pentru a-și expune învățătura sa de-a dreptul în tragicul conflictelor reale ale vieții.

Glasul ortodoxiei ar trebui să străbată tot mai puternic prin întunerecul isvorât din taințele unei filosofii perimate, care a contri-

buit ca generații întregi să devieze dela drumul drept al luminii din „Răsărit”. Clipa în care omul de azi își va descoperi adevăratul lui rost transcendent, va fi unica și cea mai scumpă din viața lui. O seninătate olimpică își va așterne vâlul ei răcoritor și mângâitor pe conștiința lui pustită. Marea vieții noastre involburată și agitată, va deveni deodată liniștită. Pășind noi pe calea certitudinilor și recititudinilor, trasate de biserica ortodoxă, ajungem ca hotărârile noastre, cari până acum prezentau o elasticitate deconcentrată, să devină adevăruri inflexibile, în aceste vremuri de universală confuziune, când toate s'au clătinat dela locul lor, încât credința noastră sobornicească și apostolească s'a prăbușit din cugete și a ajuns să se confunde cu ceace eram deprinși să socotim și să numim „erezie”. Nu mai știm care este vechea, sfânta și chiar de streini slăvita noastră credință pravoslavnică. Ne-am prăvălit vertiginos depe culmile spiritualității în gheena păcatelor. Lutul din noi se folosește agresiv de drepturile sale și pretinde supremație asupra sufletului.

Calea renunțării, e adevărat, e grea și puțini sunt acei cari o urmează. Idealiștii în accepția cea mai superioară a cuvântului, sunt astăzi flori rare, fiindcă aproape toate faptele noastre sunt determinate de interese și toate lucrurile le vedem numai prin prisma unui abject materialism. Am ajuns cu preaslăvita și apostoleasca noastră Biserică ortodoxă în starea acelu cerșetor din poveste care doarme la pământ cu capul pe o comoară îngropată. Iisus Hristos a voit să rămână și a rămas cu noi în întregime Dumnezeu și om, extinzându-se asupra tuturor veacurilor creștine, actualizându-se mai presus de orice pricepere omenască. Sfintele Taine au ajuns însă crepus-

culare, coborându-ne numai în ritualism și formalism sec. Atrăși de mirajul unei aproximative deslegări, am pornit în etern, colindând prin labirintul sistemelor filosofice și foarte puțini au fost cari și-au îndreptat privirea spre regiunea insondabilă a cerului, spre a zări acolo ostrovul mântuitor.

Cu cât idealul etic se purifică și se înalță mai mult, cu atât acesta scoate pe om din propria lui mulțumire de sine și-i lămurește tot mai mult dorința de-a vedea duhul lui Dumnezeu întrupat în viața sa.

Unde duc cele mai bune și mai nobile simțiri și gândiri, atunci când spiritul omenesc nu este luminat de ideea Dumnezeirii, o putem învăța mai ales din filosofia lui Schopenhauer. De bună seamă constatările ei sunt adevărate și importante, totuși mila exclusivă față de mizeria din lume nu poate duce decât la o infructuoasă negație. Imperativul ortodoxiei e tocmai purificarea interioară, curățirea sufletului prin credința în Iisus, căci după cum clasicismul a creat o atmosferă de perfecțiune exterioară, creștinismul are menirea de a crea o perfecțiune interioară spirituală de natură invizibilă în esență dar verificabilă în rezultate, o perfecțiune ce greu se poate defini și cu totul superioară celei clasice.

Interesele obscure ale unora, afirmarea și gândirea haotică a altora, au fost motive ce au oprimat marea noastră „academie spirituală”. Ortodoxia deși trăește momente de grele cercări, totuși revarsă raze de lumină mângâitoare, înviorând conștiințele multora. Rolul ei în activitate de susținere spirituală și de purificare morală a maselor este mare, fiindcă istoria vieții creștine este cartea scrisă cu sângelui sfânt a mii de cete de martiri, cari n'au încetat a lucra și a propovădui „Cuvântul” decât cu martiriul vieții lor.

Timpurile vitrege, curente adesea subversive, cari circulă în lumea credincioșilor noștri, viața creștină contemporană, cere o nouă înțelegere și o nouă trăire, cere o contopire cu ființa ortodoxiei noastre, așa cum o vedem așea în primele veacuri creștine, pentru că întreaga complexitate a vieții colective își caută acum ordonanțele unei etape organice și echilibrate într-o doctrină de origine supra-umană.

Și această doctrină e acea credință care poporul nostru atâtea veacuri dearându-l a confundat-o cu noțiunea de neam și patrie. Restaurează deci cu toții în locul necredinței și bârfelelor, credința vie de odinioară a creștinismului primar!

Petru Toma

Bapțiștii și catehizarea.

de: Pr. Dimitrie Blidariu.

De un timp încoace s'au ivit unele divergențe între preoții-cateheți și învățători pe chestiunea clasificării elevilor bapțiști la studiul religiei la finea anului școlar. Și iată de ce: bapțiștii având și ei copii la școală, îi opresc de a cerceta orele de religie pe motiv că preotul-catehet îi obligă să-și facă semnul sf. cruci, să cerceteze sf. biserică ca și ceilalți elevi, etc. De ce ar face catehetul deosebire? Nu i-se poate pretinde acest lucru. Preotul-catehet — înțeleg pe cel ortodox român — va trebui să-și facă datoria și dacă are a propune religia elevilor școlilor primare, acești elevi trebuie să primească învățătura bisericii noastre, respective *trebuie creștini în spiritul credinței ortodoxe*, iar dacă bapțiștii — cari pretind a fi recunoscuți drept cult în țara românească — poftesc să-și aibe cateheții lor. Cum pot pretinde bapțiștii preotului ortodox să fie și catehetul copiilor lor, când ei *înfiltrează în sufletul copiilor ură și dușmănie față de preot?* Li cunoaștem cu toții cine sunt. Unul care are un trecut plin în fapte murdare, crescut cioban la oi, azi, — transformat peste noapte — propovăduitor al cuvântului divin, se înțelege că acesta nici odată nu poate fi catehet. *A fi catehet îți trebuie școală și nu tot ciobanul, croitorul, pantofarul etc. poate fi catehet.*

Stând astfel lucrurile, pot fi clasificați elevii bapțiști la studiul religiei? Cred că nu, ca unii cari n'au cercetat orele de religie în decursul anului școlar. Și urmarea? Elevii pe bun drept, fără nici o remușcare de conștiință, vor fi îndrumați la repetiția anului școlar. Și oare s'a procedat astfel? În unele părți da, iar în altele nu. Acolo unde învățătorul a fost conștiu de chemarea sa, elevii bapțiști — fără notă la religie — au rămas repenți, iar acolo unde învățătorul din diferite motive, întreține relații de neprietenie cu preotul, își calcă pe conștiință, promovând elevii bapțiști fără note la religie, și aceasta, spre dauna Bisericii noastre.

Și ce e mai dureros, e, că chiar cei dela

conducerea revizoratelor școlare le țin isonul, dintre cari — mi se pare — unii sunt deputați sinodali (eparhiali), consilieri eparhiali onorifici, membrii în „F. O. R.“, admitând că: „*un elev poate promova clasa și fără notă la religie dacă este un elev bun*“. Ce înseamnă aceasta? Batjocură la adresa Bisericii ortodoxe. Religiuinea cu toatecă stă în fruntea obiectelor de învățământ, dar numai pe hârtie; de fapt cei mai mari o pun în coadă. După dâșii studiul religiunii face parte din grupul dexterităților. Se poate admite așa ceva? Nici odată! Ne batem pieptul că suntem creștini adevărați și ortodocși convinși. Dar nu toți. *Cei mai mulți sunt ortodocși de ocazie, adevă de zile mari.*

Când preotul își reclamă dreptul său, toți ca și Pilat se spală pe mâni.

E timpul ca această chestiune să se clarifice, iar învățătorul să fie alături de preot, ca ambii în deplină armonie să conlucre, ca aceia pe cari se va clădi viitorul acestei țări, să fie crescuți în spiritul credinței noastre ortodoxe, în iubire de patrie și de neam, cu supunere față de tron, și buni creștini, căci numai atunci „*viitor de aur țara noastră are...*“

Preoții și politica.

Sunt încă proaspete în memoria cititorilor noștri discuțiile ce s'au încins în jurul acestei chestiuni nu de mult.

Se știe că chiar membrii sfântului Sinod și ai înaltului cler erau împărțiți în păreri pe această chestiune. De o vreme încoace însă chiar cercurile noastre bisericesti, cari până mai deunăzi militau pentru participarea preoțimei noastre în luptele politice de partid, încep să-și dea seama de faptul că această participare, în loc să fie în folosul Bisericii, cum se credea, face să scadă prestigiul preoțimei și prin aceasta strică instituției, în slujba căreia preoțimea aceasta ar trebui să-și pună toată râvna și toate puterile, pentru a se putea ridica, cât de cât, la înălțimea problemelor ce vremurile grele, prin care trecem, i le pun înaintea Bisericii pentru soluționare.

Iar mai nou iată că ne este dat să vedem angajându-se în lupta pentru scoaterea preo-

țimei din luptele politice chiar factori fără vre-o altă legătură cu Biserica decât poate aceea de buni creștini și buni patrioți, dornici să vadă toate instituțiile naționale la locul ce le este rezervat în opera de consolidare a patriei întregite și degajate de orice alte obligații străine de menirea lor, pentru a-și putea pune astfel, libere, toate forțele în slujba idealului ce urmărim cu toții și a-și putea da deci, maximum de contribuție de care fiecare este capabil la înfăptuirea acestui ideal.

Așa ziarul „*Universul*“ din București N-rul 282 din 15 Octomvrie a. c. publică la loc de frunte și subliniat următorul articol:

Politica în biserică și școală.

„Deseori ne-a fost dat prilejul să relatăm, cu durere în suflet, incidente penibile provocate de amestecul preoților în politică.

Demagogia electorală a dezlănțuit pasiunile și urile, nu numai între sătenii aceleiaș comune, dar chiar între membrii aceleiaș familii. Patimile politice merg până la agresțiuni, bătăi și chiar crime. Multe vieți omenești au fost zdrobite din cauza vrăjmășiei provocate de diversitatea taberelor politice.

Pușcăriile, cimitirele și spitalele pot face dovada înverșunării acestor lupte, lupte cari cresc mereu în intensitate, cu fiecare alegere nouă.

Sunt în sate oameni — unii rude între ei — cari nu-și mai vorbesc, ori se urăsc de moarte din cauza unor certuri provocate de politică.

Aci ar fi rolul de împăciuitoar al preotului ori cel de luminător al învățătorului!

Dar cum să îmblânzească preotul și învățătorul, sufletele întăritate de otrava politicianistă, când ei cei dintâi sunt propagatorii vrajbei?

Mai ales preotul, care are rolul de a propovădui buna înțelegere între oameni, iertarea celor ce greșesc, înlăturarea zavistiei și a urei, ce autoritate poate avea când el activează pentru o tabără sau alta?

Fapte precise ne arată, că în dese prilejuri, în locul cuvântului evanghelic al armoniei și iubirii de oameni, preotul a adus cuvinte de ocară și ură, cuvinte dictate de dârzenia clubului politic în care era înscris.

Cum să mai găsească dreptcredinciosul o vorbă de îmbărbătare la preotul satului, când acesta face altă politică decât a lui?

Cum să mai creadă țăranul în seninătatea

duhovnicească a reprezentantului Bisericii, când l-a auzit pe acesta înjurând la întrunire, alături de agenții electorali înrâiți de patima politicianistă?

Ce respect mai pot avea sătenii pentru obiectivitatea preotului, care nu se sfiește să dea chiar cu bâta în adversari, cum a fost cazul petrecut nu de mult în Ialomița.

La fel cu învățătorii cari uită de îndatoririle lor, neglijează școala și pentru că doi-trei dintre dascălii rurali și-au făcut drum și avere în politică, se visează și ei tronând în palatele primitoare ale Bucureștilor ospitalieri, cu automobile și case proprii, făcute, firește, de pe urma politicii.

Se tot vântură de câtăva vreme ideea modificării Constituției.

Nu știm dacă se va face ori nu.

Dar dacă se face, toți cei cari se îngrijesc de viitorul acestui neam, de liniștea și ordinea la sate; toți cei cari iubesc preoțimea și învățătorimea; toți cei cari sunt convinși de înalta menire a acestor apostoli modești dar neprețuiți, vor scoate din politică — așa cum au scos pe ostași — pe învățători și mai ales pe preoți.

Redați-i catedrei pe cei cari au chemarea de luminători ai minților celor buni dar simpli: redați-i amvonului pe cei puși să lumineze sufletele mulțimii! *Vion*"

Autorul articolului are multă dreptate. Dacă instituții cu caracter mult mai profan țin să-și știe pe reprezentanții lor liberi de orice angajamente străine de misiunea lor și astfel la adăpostul oricărei suspiciuni de abatere dela îndatoririle împreunate cu ea, cu atât mai vărtos credem că trebuie Biserica să-și îndemne și — dacă e nevoie — să-și constrângă chiar pe reprezentanții ei să se debaraseze de orice alte angajamente spre a se putea dedica cu totul misiunii sfinte și sfințitoare spre care au fost aleși și trimiși în mijlocul poporului.

R.

Aflându-se sub tipar

„Calendarul Românului”

pe anul 1935

va apare zilele acestea.

Aniversarea zilei de naștere a Majestății Sale Regelui Carol II.

Marti în 16 Octomvrie a. c. Majestatea Sa Regele nostru Carol II. a împlinit vârsta de 41 de ani. Cu acest prilej în toate bisericile s'au făcut rugăciuni pentru sănătatea iubitului nostru Suveran. În biserica noastră catedrală s'a oficiat, la orele 11 a. m. doxologie. A pontificat P. S. episcop diecezan asistat de un sobor de șase preoți și doi diaconi. Corul catedral a dat răspunsurile. De față au fost toate autoritățile, civile, militare, precum și profesorii și elevii școlilor din oraș. La sfârșitul serviciului, P. S. Sa a rostit o însuflețită vorbire din care s'a desprins tâlcul dinasticismului convins al poporului nostru, ce zace în dragostea și alipirea Suveranului, care nu pregetă a pleca din loc în loc pândind bătăile inimii și ascultând vocea sufletului acestui popor. „In această împrejurare, îmi vine în minte — a spus Prea Sfinția Sa — povestea Regilor cari se laudau, unul cu bogăția munților, altul cu belșugul holdelor mănoase, iar altul cu *credința poporului*. Aidoma aceluia rege, increzător să-și plece capul în poala oricărui supus al său, este Regele nostru iubit. Pentru El bunăstarea, liniștea și pacea poporului, sunt cele mai prețuite valori; le caută și le păzește în orice împrejurare, cu toată majestatea situației Sale. La rândul nostru, ne rugăm Domnului Dumnezeu pentru îndelungirea zilelor și sănătatea Lui. Cu aceste sentimente în suflete, am sărbătorit cu adevărat ziua de astăzi”.

După serviciul din catedrală, în fața P. S. Episcop Vasile, a trupei prezente și a publicului, afară, a vorbit d-l colonel Grigorie Stoian, comandantul garnizoanei Caransebeș.

Parastas pentru regele Alexandru.

Joi, în ziua înmormântării Majestății Sale Regelui Alexandru al Jugoslaviei, în semn de sinceră participare la durerea pierderii, acestui rege vecin, aliat și ortodox, în bisericile noastre s'au făcut slujbe de pomenire. Așa, s'a săvârșit parastas în biserica noastră catedrală, pontificând Prea Sfințitul episcop asistat de un sobor de preoți și diaconi. Biserica a fost plină de credincioși. Au fost deasemenea prezenți capii autorităților din oraș, ai armatei, școlile — cari încă au comemorat tristul eveniment al coborârii în mormântul dela Topola a Regelui-Erou Alexandru Karageorghevici al Jugoslaviei.

Decorul a fost negru, iar atmosfera încărcată de jale...

La telegrama de condolare, trimisă I. P. S. Patriarh din Belgrad, de Prea Sfințitul nostru episcop, s'a răspuns prin următoarea telegramă:

Condoleanțele Voastre și ale credincioșilor din eparhia Voastră, în doliul sfintei noastre Biserici ortodoxe pentru pierderea groaznic de tragică a Suveranului nostru atât de iubit, au trezit în noi sentimente de sinceră recunoștință. Primească milostivul Dumnezeu rugăciunile noastre comune înălțate pentru odihna sufletului lui mare.

Patriarhul sârb Varnaava.

Pe pământul făgăduinței . . . .

De ing. Petru Fotoc

Clădirea sfântului locaș este foarte complicată, pentru că constructorii de totdeauna, s'au nizuț a cuprinde sub un singur acoperiș numeroasele locuri înșirate în istorie ori consfințite prin legende. Așa are particularitățile sale, pe cari altundeva nu le găsim și cari îți fac impresia unui labirint. Sunt peste 50 capele cu chilli monahale și mulțimea coridoarelor. Vizitatorul se orientează aici anevoios, dar îi vine în ajutor călăuza gata în tot momentul a-l servi, doar pentru aceea pândește. Tot așa afli și călugăr gata a face pe dragomanul tot pentru un bacșiș, ca și celalalt. *Biserica este proprietatea și averea comună a celor trei confesiuni: greacă, latină și armeniană*, pe lângă cari mai au capele și altare aci, coptii și abesinienii. Fiecare confesiune a ajuns la proprietatea și dreptul de folosință și posesiune la o părticică a ei prin lupte dârze și sacrificii din partea căpeteniilor lor. Raporturile dintre confesiuni sunt reglementate prin zapisuri vechi, pentru a indulci situația creată prin concurența și învrăjbirea între ele, care deloc nu se poate zice, că ar fi așezate pe principiile propovăduite de Acela, în al cărui nume cheamă poporul la rugăciune. Biserica este închisă dela ora 11 $\frac{1}{2}$ până la ora 15, cine dorește a petrece timpul peste ameză aci, poate primi o asemenea aprobare contra unui bacșiș dela păzitorul încolăcit la intrare.

Este bine de știut, că deși biserica este proprietatea exclusivă a celor trei confesiuni creștinești: amintite și măcar că a apus și aci stăpânirea semilunei, totuși și astăzi, *cheile aceste nestimate pentru credința noastră izbăvitoare sunt păstrate din secole dealungul, de două familii musulmane, care drept ereditar ca un venit legal al ace-*

toră trece în mod automat din tată în fiu. Originea acestei anomalii n'am putut-o afla, dar presupun, că este o recompensă dată odinioară strămoșilor, pentru vr'un fapt vitejesc, având aici a face apoi nu numai pe polițistul, ci pe spionul și denunțatorul creștinilor. Și mă întreb, că dacă s'au dărîmat împărății, s'au săvârșit schimbări sociale, oare această pecete a subjugării aplicată creștinătății nu s'ar putea înlătura prin o „reformă” și menținerea ordinii, că de aceasta e mare nevoie chiar în lăuntru, să se asigure prin înmulțirea *cavaz*-ilor angajați ai sfintei Patriarhii și cari fac de gardă în catedrala grecească. Au uniforma lor originală de culoare vișinie, cu coif, sabie și toiag. Ei precedează preotul la tămâiat, fac loc mergând cu litia, bătând cu toiagul în padiment și grijesc să nu se încaere credincioșii, — tot aceea ce-i incumbă și la noi episcopului.

La partea stângă a intrării, deci în biserica pe un pat rudimentar, acoperit cu rogojini decolorate prin folosire și lipsa de curățenie, este instalată garda uniformată a *păstrătorilor cheilor*. Fac pază zi și noapte fumând din narghilea, consumă cafea și nepăsători privesc, ba chiar se și distrează de felul și felurimea amestecului de colori, din care se țese convoiul neîntrerupt al vizitatorilor și închinătorilor din cele 4 unghiuri ale lumii.

Despre felul deschiderii intrării pot da informații, că *deschiderea peste timpul consacrat închinărilor o pot cere numai superiorii preoților celor 3 confesiuni dominante și stăpânitoare aci.* O familie păstrează cheile, iar a doua deschide ușa. Așa dar sunt reprezentate deodată ambele familii, cu dreptul, că prima aduce cheia, iar delegatul a celei din urmă o primește din mână, se urcă pe o scară cu 5 trepte, o introduce și o întoarce în broască, apoi scoborându-se înapoiază cheia primului. Venitul e considerabil, îndeosebi dacă ne reamintim că musulmanul nu este pretențios. Deschiderea se face prin intermedierea *vestitorului* ritului care cere deschiderea, el comunică această dorință păstrătorilor de chei. Când s'a învârtit cheia, ușa se deschide, sună clopotul din capela ritului care a dispus deschiderea, iar dangătului pios îi țin ison și cele ale celorlalte rituri surori.

* * *

În cele ce urmează voi descrie cele văzute aici privindu-le cu obiectivitate, plecație și supunere pentru biserica mea, dar fără jignire voi înșira și constatările cari nu cadrează cu învățăturile sublime ale Aceluia, care a mântuit lumea. Este o scuză că și acolo este orient.

Acestea, ca observările scriitorului, pe creștin îl dor numai.

* * *

Cutremurați în interiorul nostru, cuprinși de o evlavie sfântă, stăpâniți de un fel de nervozitate nobilă, ascultăm cântecul duios, care se revarsă din clopotnița din față, descoperim capetele, rostim rugăciuni tainice, gândurile își apucă sborul departe-depart, pe o clipă mi-se filmează pe ecranul eului toți cei vii și morți, cari ne aparțin, fără un pic de murmur trecem pragul sfântului lăcaș. Privim spre ceriuri, Doamne slobozește, că doară scopul a fost: proșternerea inimilor la locul sfintelor patimi.

(Urmează)

Fragmente din trecut.

Opiniune motivată...

(Continuare)

Ni se mai impută de repetate ori, că din cauza rezistenței pasive mai ales a Românilor ardeleni guvernul denunță și descrie pe întreaga națiune românească, nu de adversară a guvernului, ci de-a dreptul de inimica statului. Este adevărat că Românii sunt denunțați de către oameni cu frunte de fer și de inimici ai statului, nici de cum însă din cauza produsă de către apărătorii politicii active, adică a mergerii la urnă, ci cu totul din alte cauze. Curat și răspicat ni s'a zis la diverse epoce, iar mai de aproape: Crima cea mai mare și mai nesuferită a Românilor este, că ei se nasc Români și rămân, nu vreau nici a se germaniza (1857) nici a se maghiariza (1848/9, 1867, 1877). Nimicirea noastră națională o cere sistema domnitoare și maximele lor de stat. Nici odată adversarii noștri n'au voit să cunoască pe Români de fi ai acestei patrii. Pline sunt codicele de legi cu formulele: *natio valachica tolerata*, *az oláh vallás csak toleratu ez országbán* etc. Intre anii 1830 și 1848 Românii erau persecutați și preoții lor aruncați în aresturi tot ca inimici ai statului, căci spre a-i înnegri și nullifica se inventase asupra lor *russolatria* li se călcau locuințele și se căuta prin lăzile lor portretul împăratului Nicolae. De ani 30 în coace veni la modă dintr'odată *dacoromanismul* și conspirațiunea valachilor cu așa numita *Camarilla* din Viena, adecă focul cu apa la un loc. Scurt, s'au cercat toate căile și mijloacele infernale spre a ne înfiera și nimici în ochii casei domnitoare și în opiniunea publică a Europei; iar cutezanța adversarilor creștea în proporția în care noi ne cuceriam, ne unileam și protestam că suntem fideli statului și buni patrioți. Sacrificiile noastre pentru patrie și sângele nostru vărsat în liniile armatei imperiale nu erau considerate întru nimic. Și totuș părinții noștri n'au făcut nici opozițiune activă în parlament, nici pasivă afară din el. Vedeți dar, că opozițiunea noastră pasivă, ca și cea activă, este numai un pretext mizerabil și alt nimic.

Pe la an. 1866 ni se promiteau munți de aur, dacă Transilvania va trimite deputați la dieta Ungariei. Cei ușor crezători și cei interesați ne umpleau urechile cu *consolațiuni*, că Maghiarii din Ungaria nu ar fi

barbari ca cei din Transilvania, că din contra ar fi mai drepți, generoși, imparțiali, că cere bineînțelesul lor interes, ca să cruțe pe Români, să le facă dreptate, să lase naționalității și limbei lor sferă de activitate și dezvoltare, precum nu o mai avuseră nici odată în Transilvania. Indesert cei 1492 alergară la tron cu suplica lor, că să spună acolo că n'au nici o încredere în promisiunile ungurenilor. De atunci și până astăzi toate temerile Românilor din Transilvania s'au împlinit cu prisosință; țara și națiunea merse și mai merge din rău în mai rău cătră un abis fioros; prin urmare cauzele rezistenței noastre passive în loc de a se micșora, s'au înmulțit neîncetat și din an în an.

Nu este de ajuns, că autonomia marelui principat al Transilvaniei a fost delăturată într'un mod, căruia nu se afla pereche în toată istoria modernă a popoarelor civilizate, nici că așa numita uniune se prefăcu în fuziune totală necondiționată; dară ni s'au și mai călcat în picioare orice drept de existență, de individualitate națională.

De 11 ani încoace țara și cu dânsa mai ales națiunea noastră este tratată întocmai ca și cum în an. 1866 ar fi fost cucerită și subjugată cu sabia.

Mâna liberă dată ministerului de repetate ori asupra noastră dezvoltă cea mai cumplită potestată discreționară.

Limba românească recunoscută în a. 1863 prin legea țării de egal îndreptățită, iar astăzi scoasă și delăturată din toate afacerile publice este tratată esact așa, precum se întâmpla în imperiul Rusiei cu cea polonă și cu cea ruteană.

Chiar legea ungurească numită a naționalităților, destinată a masca în ochii Europei adevăratele scopuri de nivelare și desnaționalizare, astăzi nu este mai mult decât o ficțiune.

Legea electorală, plăzmută inadins numai pentru Transilvania și anume pentru marea majoritate a locuitorilor ei, este insulta cea mai amară, ce se poate face unei țări și unui popor, care plătește zeci de milioane pe ficcare an la tezaurul statului, și dă zeci de mii din feciorii săi la complectarea regimentelor și batalioanelor fără pic de altă recompenză de cât conștiința fidelității către tron și patrie. Apoi a decreta nu uniunea, ci fuziunea, amalgamarea Transilvaniei cu Ungaria, și totuș a-i da lege electorală separată, este o procedură, care dacă ar veni la cunoștința Europei civilizate și constituționale, ar fi desigur lovită de verdictul cel mai aspru. A zice că censul în Transilvania este numai 8—40 cr. când el în realitate este de 18—20 v. a. înseamnă că cineva voește să lege ochii lumii întregi.

Libertatea presei este recunoscută în toată Europa meridională și apuseană ca unul din mijloacele absolut necesare la progresul popoarelor în civilizațiune. Presa românească din Transilvania geme sub greutatea unui jug, care astăzi nu-și mai are perechea nici în Rusia și nici în Turcia. În Transilvania încă tot mai domină legea absolutistică, rămasă ereditate dela a. 1852, ai cărei mai mulți șș sunt atâtea verigi ale unui lanț de fer, care în Austria propriu numită s'au delăturat ori modificat în sens mai uman înainte cu 16 ani. Cauțiunea ce se pune pentru ziare independente în micile cetăți ale Transilvaniei este îndoit și jumătate mai mare decât în Viena cca cu 900 mii suflete locuitori.

(Sfârșitul în N-rul viitor.)

Tinându-se în 27, 28 și 29 Octomvrie a. c. în Sibiu congresul F. O. R.-ului, adunarea asociației clerului „Andrei Șaguna”, „Oastea Domnului” și „Sf. Gheorghe” a tineretului, Onor. preoțime să facă propagandă pentru o cât mai numeroasă participare la aceste manifestări culturale-religioase.

ȘTIRI

Hirotoniri. Prea Sfințitul episcop diecezan a binevoit a săvârși săptămâna trecută următoarele hirotoniri: Ioan Jumanca pentru parohia Coștei din Banatul-jugoslav și Petru Voicău întru diacon pentru trebuințele catedralei.

Intrare în cler. Zilele trecute a fost hirotonit întru celib-diacon în catedrala mitropolitană din Sibiu, d-l Nicolae Colan profesor și rector al „Academiei teologice Andreiane” din Sibiu. Ne bucurăm sincer la această fericită logodire cu biserica a distinsului profesor dela Sibiu și-l felicităm din inimă!

† **Raymond Poincaré.** S'a stins încă unul din marii bărbați ai Franței. Fostul președinte al Republicii din vremurile grele ale războiului a închis pentru totdeauna ochii. Răposatul, profund de dureros impresionat de atentatele din Marsilia, a fost un mare patriot și un republican convins.

Dumnezeu să-l așeze alături de cei buni și drepti ai Săii!

Parastas. Duminecă în 14 Octomvrie a. c. împlinindu-se patru ani dela moartea arhierelui Filaret Musta, s'a oficiat în biserica noastră catedrală un parastas pentru odihna sufletească a venerabilului ierarh, stâlpul diecezei noastre în timpul celor mai viforoase vremuri, de peste o jumătate de veac.

Post de econoamă la preot sau învățător bătrân caută Augustina Ardelean din Chizătău, județul Timiș-Torontal.

Congresul Frăției Ortodoxe Române.

Comitetul central de direcție — având binecuvântarea arhierescă — invită pe membrii asociației și pe bunii români ortodocși la

Cel dintâi congres general anual al „Frăției Ortodoxe Române”, care va avea loc la Sibiu în zilele de 27, 28 și 29 Octomvrie 1934, cu următorul program:

Ziua de 27 Octomvrie, ora 4 d. m.: 1. Ședința Consiliului general al Asociației în aula Academiei teologice.

Ora 9 d. m.: 1. Slujba privegherii și 2. mărturisirea membrilor cari vor să se împărtășească a doua zi.

Ziua de 28 Octomvrie, ora 9 dim.: 1. Liturgie arhierescă în Catedrala Mitropolitană; 2. Împărtășirea membrilor asociației de către I. P. S. Mitropolit Nicolae cu taina sf. cuminecături; 3. Chemarea Duhului Sfânt.

Ora 11, dim.: Deschiderea congresului general în sala „Thalia”.

1. Cuvântul Președintelui.
2. Cuvântul PP. SS. Chiriarhi.
3. Salutul autorităților, al societăților religioase și culturale românești (Asociația clerului „Andrei Șaguna”, „Oastea Domnului” și Soc. tinerimii „Sf. Gheorghe”).

4. Constituirea biroului și alegerea Comisiunilor (pentru înscrierea de membri, propuneri etc.).

Ora 1 d. m.: Masa frățească în sălile restaurantului Bulevard.

Ora 5 d. m.: Conferință publică ținută de către d-l Octavian Goga, membru al Academiei române, fost ministru în sala Teatrului Orașănesc; conferința va fi încadrată în cântări executate de Societatea „Sf. Gheorghe” a tinerimii.

Ora 9 d. m.: Concert religios în Catedrala Mitropolitană, sub conducerea maestrului Timotei Popovici. În cadrul concertului I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae va vorbi despre *Autonomia Bisericii*.

Ziua de 29 Octomvrie ora 8 dim.: Liturgie arhierescă în Catedrala Mitropolitană.

Ora 10 dim. 1. Ședința publică în aula Academiei Teologice.

2. Cetirea raportului general.

3. Rapoartele comisiunilor.

4. Propuneri (cari trebuie prezentate în scris, cu 8 zile înainte de congres, comitetului de direcție, Cluj, Palatul Episcopesc).

5. Votarea moțiunii.

6. Inchiderea congresului.

Ora 3 d. m.: 1. Pelerinaj la mormântul Mitropolitului Andrei Șaguna dela Rășinari.

2. Parastas și cuvânt de pomenire.

În vederea actului solemn al împărtășirii colective cu taina sf. cuminecături în Catedrala Mitropolitană, membrii asociației noastre sunt rugați a se pregăti sufletește încă de acasă.

Cu ocazia Congresului, secția Sibiu a F. O. R. organizează în aula Academiei Teologice o *expoziție retrospectivă a scrisurii ortodox din Ardeal*, din cele mai vechi timpuri până azi.

Deodată cu congresul general al F. O. R.-ului, se vor întruni tot la Sibiu și celelalte trei societăți ortodoxe, „Oastea Domnului”, „Asociația Clerului Andrei Șaguna” și „Societatea Sf. Gheorghe” a tineretului.

Conducerea centrală a intervenit la Direcțiunea generală C. F. R. pentru obținerea reducerii de 75% cu ocazia congresului nostru. Rezultatul va fi comunicat prin ziare.

Pentru găzduire participanții se vor adresa păr. prof. Dr N. Terchilă, Academia Teologică Sibiu, cel puțin cu trei zile înainte de congres.

Pentru reținere de bilete la conferința d-lui Oct. Goga, încadrată în program muzical și pentru masa comună participanții se vor adresa Librăriei arhidiecezane Sibiu.

Cluj, la 27 Septemvrie 1934.

Secr. gen.: **I. Matel.**

Preș. gen.: **Sextil Pușcarlu**

CONCURSE.

Pentru întregirea parohiei de cl. III.-a din comuna Doman, protopresbit. Bocșa-montană, devenită vacantă prin trecerea la cele eterne a preotului Ioan Oprea se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 32 jug. cad.

2. Intravilanul parohial.

3. Locuință liberă în casa oferită de comuna urbarială.

4. Birul parohial în natură (una măsură porumb sfărâmat de flecare casă).

5. Ștola uzitată.

Alesul preot va avea să plătească toate dările către stat după seziunea și intravilanul parohial.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și cântare, având a arăta și învoirea Prea Sfințitului Domn Episcop diecezan că are încuviințare a se prezenta în comună.

Rugarea de concurs instruită conform normelor din vigoare și adresate consiliului parohial din Doman este a se înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral tractual al Bocșei-Montane.

Doman din ședința consiliului parohial ținută la 29 Iulie 1934.

Mircea Traian

notar

2-3

Ioan Franț

preș. cons. par.

În conțelegere cu mine: *Petru Ieremia* adinin. protop.

* * *

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consiliu eparhial ddo 7 Septembrie 1934 Nr. 3827/1934 B. se escrie pentru a doua oară concurs pentru ocuparea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul Nicolae Brendeu din parohia de clasa III din Surducul-mic, protopresbiteralul Făgetului, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Intreaga sesiune parohială.
2. Intreg venitul școlar din parohie.
3. Locuința în natură.

Alegându-l capelan va îndeplini agendele parohiale și va plăti dările pentru pământul și venitele ce folosește.

Recurenții la acest post își vor înainta cererile de concurs prin prea on. oficiu protopresbiteral din Făget comisie interimare parohiale locale și se vor prezenta în vre-o Duminică, ori sărbătoare în biserică din localitate pentru a-și arăta dexteritatea în cele bisericesti.

Surducul mic din ședința comisiei interimare parohiale din 23 Septembrie 1934.

2-3

Comisia bisericească

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresbiter.

* * *

Consiliul parohial ort. român din Orșova publică concurs pentru postul de cântăreț (cantor) cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Locuința în natură.
2. Salariu lunar de 1500 Lei și
3. Taxele obicinuite dela cununii, înmormântări.

Recurenții își vor înainta cerererea de concurs ajustată cu diploma școlii de cântăreți, prin Oficiul parohial, consiliului parohial ort. român din Orșova și se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică din localitate spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a numi dintre candidați pe care-l crede și-l află de bine.

Orșova din ședința consiliului parohial ținută la 4 Octomvrie 1934.

Președinte:

Ioșif Câmplanu
protopresbiter

1-3

POȘTA REDACȚIEI.

Cantor. La ambele întrebări răspunsul e negativ. Mai grav e dacă în realitate s'ar petrece undeva așa. E caz de aspră pedepsire pentru abatere canonică.

Asociația clerului „Andreu Șaguna”.

Nr. 10/1934.

Convocare.

Potrivit Art. 10 din Statutele Asociației „Andreu Șaguna” a clerului Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș — având arhierasca binecuvântare — convocăm al

XII-lea Congres ordinar al preoțimii,

la Sibiu, pe zilele de **28 și 29 Octomvrie 1934** cu următorul program:

Ziua I. (28 Oct.): Participarea la Congresul „Frăției Ortodoxe Române”.

Ziua II. (29 Oct.): Ora 8 dimineața sf. Liturghie arhierască în catedrala mitropolitană și ședința de deschidere a Congresului în Aula Academiei teologice.

Ora 3 p. m.: A doua ședința a Asociației, cu următoarea ordine de zi:

1. Preotul Ilarion Felea-Arad: *Cum acționează în parohia mea Societatea „Oastea Domnului”, Soc „Sft. Gheorghe” și „Reuniunea Femeilor ortodoxe”.* (Referat cu discuții).

2. Raportul general despre activitatea Asoc „A. Șaguna” pe anul 1932-33.

3. Raportul casierului.

4. Propuneri (se vor anunța Comitetului central cel puțin cu 3 zile înainte de Congres).

5. Inchiderea Congresului.

Sibiu, 8 Octomvrie 1934.

Prot. **Dr Gh. Ciuhandu**
președinte

Diacon **Nicolae Colan**
secretar general

Notă. 1. Duminică, 28 Octomvrie, ora 3 după masă, va avea loc la secretariatul Consiliului arhieriscopesc ședința Comitetului central al Asociației.

2. Pentru găzduire participanții la Congres se vor adresa părintelui profesor Dr N. Terchilă (Academia Teologică Sibiu) cel puțin cu trei zile înainte de Congres.

Gheorghe Repede, notar public, Caransebeș.

No. 457/1934 not. public. Licitațiune.

În baza cererii făcută în procesul-verbal dresat astăzi sub numărul de mai sus, aduc la cunoștința publică, că în ziua de **29 Octomvrie 1934, ora 11 a. m.** se vor vinde la licitație publică diferite bijuterii date în gaj, pe lângă intervenția noastră și pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare e 38.000 Lei și că vânzarea se va face și sub acest preț.

2. Vânzarea se face pentru încassarea pretenziunii băncii Prima Cassă de Păstrare societate pe acțiuni din Caransebeș în suma de 52.180 Lei capital și accesorii.

3. Reflectanții sunt obligați a depune ca vadiu 10% din prețul de strigare la începerea licitației.

4. Cumpărătorul este obligat a achita imediat prețul eșit la licitație, în caz contrar se exclude dela licitația nouă, ce va avea loc imediat, pierzând acest licitant vadiul depus.

5. Cumpărătorul este obligat a achita și impozitul proporțional după prețul eșit la licitație.

6. Licitația se va ține în localul băncii Prima Cassă de Păstrare s. a. din Caransebeș, strada Traian Doda No. 1. în ziua de Luni, 29 douăzeci și nouă Octomvrie, anul curent, ora 11 înainte de amiază.

Caransebeș, la 16 Octomvrie 1934.

Gh. Repede, notar public.